

Škola plná pohody

Už je to dávno, čo sme sedeli v školských laviciach.
Pamätáte sa, ako ste každé ráno presviedčali
rodičov, že tam nemusíte ísť? Ved' už všetko viete.
Je vám to povedomé?

A to nie ste jediní. Deti vo všeobecnosti nerady chodia do školy. Množstvo pravidiel, veľa učenia, nekonečné domáce úlohy, s ktorými si nevedia poradiť, strach z učiteľov, obavy z vyvolania a zo zlej známky, ktorú musia ukázať rodičom. Dlhé hodiny, počas ktorých sa žiaci nemôžu ani pohnúť, nemajú konca kraja. A tak nedočkavo čakajú na najobľúbenejšiu časť vyučovania, ktorou je prestávka. Viete si však predstaviť, že by to bolo úplne naopak? Nie? Tak navštívte s nami Súkromnú základnú školu „Deti Európy“ v bratislavskom Ružinove a presvedčte sa, že všetko je možné.

Súkromná základná škola (SZŠ) vznikla v roku 2003 a až doteraz pôsobila ako experimentálna škola. Experiment bol zameraný na vytvorenie novej koncepcie výučby pre problémové deti v pubertálnom veku. Práve preto otvorila svoje brány len pre žiakov II. stupňa, a to najmä pre ôsmakov a deviatakov. Od nového školského roka 2012/2013 však po prvýkrát vo svojej histórii privíta aj prváčikov a všetkých ostatných žiakov I. a II. stupňa, ktorí chcú navštevovať školu s netradičným prístupom.

Škola s humanistickými princípmi

Zriaďovateľom školy je občianske združenie Profkreatis, ktoré sa zameriava na prácu s deťmi a mládežou. Jeho cieľom je humanizácia procesu výchovy a vzdelávania žiakov a pomáhanie deťom v rozvoji ich schopností tak, aby boli pripravené na život v treťom tisícročí. Na tomto základe je postavená celá filozofia školy. Viac nám o nej povedala riaditeľka SZŠ **PaedDr. Mária Barancová**: „Naša škola je alternatívnou humanistickou školou, ktorej hlavným zámerom je rozvíjať osobnosť žiaka, jeho silné stránky, rozvíjať autonómnosť a chápať vnútorný svet dieťaťa. Projekt základnej školy „Deti Európy“ vznikol, aby pomáhal deťom, ktoré sú mimoriadne citlivé,

Žiak je stredobodom pozornosti

SZŠ je určená deťom, ktorým nevyhovuje klasické školské prostredie zamerané na výkon a na zvládnutie veľkého množstva vedomostí (často aj nepodstatných). Prevažnú väčšinu žiakov školy tvoria deti s poruchami učenia (dyslexia, dysgrafia, dysortografia, dyskalkúlia), s narušeným obrazom o sebe, so zníženou sebaúctou, sebavedomím a seba dôverou, s nesprávnymi technikami učenia sa, ako aj deti hyperaktívne, úzkostné, bojzlivé či introvertné. „Tieto deti potrebujú školu s pružnou štruktúrou a rôznymi učebnými metódami. Dôležitý je aj nízky počet žiakov v triede a akceptácia ich inakosti. V opačnom prípade sú tlačení k tomu, aby sa prispôbovali a prijali štýl, ktorý im nie je vlastný. Takéto deti sú potom vyčerpané a frustrované. Neskôr sa stávajú neposlušnými alebo to úplne vzdajú,“ vysvetľuje pani riaditeľka. „Humanistický prístup nám umožňuje vytvárať nestresové prostredie, v ktorom sa môže každé dieťa individuálne rozvíjať, objavovať

svoje pocity i emócie a slobodne ich vyjadrovať.“ Žiak sa tak dostáva do centra pozornosti všetkých učiteľov, špeciálnych pedagógov a školských psychologov. Vzťahy medzi nimi sú na priateľskej, niekedy dokonca na partnerskej úrovni, s jasne vymedzenými hranicami. Učiteľ prijíma žiakov takých, akými skutočne sú, bez predsudkov a bez rozdielov. Je k nim otvorený a úprimný, a to isté platí aj naopak. Vzniká tak vzťah založený na dôvere a porozumení.

Žiak nemá obavy prejaviť svoj názor. Vďaka tomu sa postupne učí hodnotiť svet okolo seba a reálne aj zhodnotiť sám seba (potrebne pre budovanie sebavedomia). Dôležitú úlohu v procese výučby zohrávajú aj rodičia. Môžu zasahovať do diania školy, zúčastňovať sa na vyučovaní a pracovať spolu s deťmi. Žiak, rodič a učiteľ vytvárajú jeden tím, ktorý má za úlohu rozvíjať skrytý potenciál dieťaťa.

mimoriadne vnímavé, mimoriadne aktívne, mimoriadne tvrdohlavé, neochotné k častej zmene, ktoré majú vyšší intelekt alebo ktoré sú považované za problémové. Takéto deti potrebujú na optimálny psychický a harmonický rozvoj špecifické prostredie so špeciálnym pedagogickým a psychologickým prístupom.“ A práve ten im táto škola ponúka.

V škole sa snažia o príjemnú atmosféru, a taká je i jej výzdoba

Všetky deti môžu byť úspešné

Každé dieťa je iné a jedinečné. Preto ho treba dobre spoznať a zistiť, v čom má nedostatky a v čom, naopak, vyniká. V SZŠ to dobre vedú. K žiakovi pristupujú ako k osobnosti, ktorá má svoje špecifické potreby. Rešpektujú jeho individuálne odlišnosti a na základe jeho schopností mu prispôbujú vyučovací proces. V klasických školách je to presne naopak, žiak sa musí prispôbiť vyučovaciemu procesu. Neberie sa tak ohľad na jeho potreby a často sa stáva, že nezvláda veľký nápor učiva. Ak má navyše poruchu učenia, je pre neho škola utrpením. Jeho nedostatky sú mu davané najavo zlými známkami a často aj posmeškami zo strany spolužiakov. Počas vyučovania učiteľ nemá čas individuálne sa žiakovi venovať a pracovať s ním na zvládnutí jeho problému. Na tejto škole je to inak. V triedach s menším počtom žiakov (max. 10) sa môže učiteľ oveľa viac venovať jednotlivým deťom a pomáhať im s problematickými oblasťami. V takomto úzkom kruhu majú žiaci väčšiu šancu presadiť sa, diskutovať s pedagógom a ukázať, čo v nich skutočne je. Deti sa viac povzbudzujú, pomáhajú si a majú pocit spolupatričnosti. Všetci potrebujú v niečom pomôcť a podporiť, a to ich stavia na rovnakú úroveň. Sú si rovnocenní. Navyše každý z nich v niečom vyniká a vo svojom talente je zo strany učiteľa výrazne podporovaný. Preto každé dieťa môže zažiť pocit úspechu a radosti, čím získava kladný vzťah ku škole.

Škola vytvára pre svojich zverencov pohodové prostredie. Každý deň sa začína rozhovorom. Žiaci sa porozprávajú o tom, čo sa udialo v predchádzajúci deň, prípadne ráno pred vstupom do školy. Môžu sa podeliť o svoje zážitky a porozprávať spolužiakom to, čo pokladajú za dôležité. Deti sa tak skoncetrujú a príjemne naštartujú do nového dňa. Samotná vyučovacia hodina je odlišná od tej, ktorú poznáme z klasickej školy. „Rozvrh hodín je zostavený z blokov jednotlivých predmetov. Žiaci nemajú štandardnú 45-minútovú hodinu, ale majú tzv. dvojhodinovky,“ objasňuje PaedDr. Barancová. „Deti nie sú tlačene k presnému vymedzeniu štruktúry hodiny, pretože sa nedokážu dlho sústrediť. Počas vyučovania môžu teda aj relaxovať, napríklad počúvaním hudby, kreslením, poprípade sa môžu poprechádzať, navštíviť psychológa alebo špeciálneho pedagóga.

Takisto môžu požívať tekutiny a vo výnimočných prípadoch i konzumovať jedlo.“ Zásadným prvkom vyučovacieho procesu je spoločná motivácia k práci. Učiteľ a žiak kooperujú – dohodnú sa, ktoré úlohy budú riešiť, tak, aby to bolo pre žiaka zaujímavé i poučné. Takáto spolupráca je potrebná, pretože tresty, prikazovanie a nútenie dieťaťa do niečoho, čo nechce, je neúčinné a má to skôr negatívny charakter. Mimoriadna pozornosť sa venuje aj projektovému vyučovaniu, prostredníctvom ktorého sa v škole snažia odbúravať napätie z neúspechu a hľadať všetky možnosti, ako dosiahnuť úspech. Žiaci si spoločne v malých tímoch pripravujú projekt na určenú tému a potom ho prezentujú buď pred spolužiakmi, alebo pred rodičmi. Učia sa tak vystupovať pred skupinou ľudí a zbavovať sa trémy. Deti sú často chválené za všetko, čo urobia dobre, aj keď je to len maličkosť. Učenie sa tak stáva radosťou a nie povinnosťou.

Na relaxáciu využívajú deti aj psychowalkmany, ktoré frekvenčným svetlom a hudbou stimulujú mozog.

Známky nie sú strašiakom

Žiaci SZŠ nie sú náhodne vyvolávaní a preskúšaní z učiva. Aj tu vládne slobodná vôľa. Ak je žiak naučený, sám sa môže prihlásiť a požiadať o vyskúšanie. Takisto si smie vybrať spôsob odpovede, buď písomnú alebo ústnu. Takže ak dieťa trpí dysgrafiou, čiže má problém s písaním, nie je nútené do písomných skúšok, ale odpovedá vždy len ústne. Žiaci sú hodnotení klasicky, známami od 1 po 5, pričom tie horšie sa udeľujú len ojedinele. V prípade, že si žiak chce známky opraviť a naučí sa danú učebnú látku, vyučujúci to vždy ocení a vyskúša ho. V niektorých prípadoch sa využíva iba slovné hodnotenie. Dieťa trpiace dyslexiou nedostáva známky za čítanie, je hodnotené iba slovne. To isté platí pre dysgrafiku, ktorý nie je hodnotený za písanie, alebo pre dysortografiku, ktorý nedostane známku za gramatiku. Žiaci môžu pred polročným a koncoročným hodnotením využiť tzv. riaditeľský týždeň. Počas tohto obdobia sa môžu dobrovoľne prihlásiť z akéhokoľvek predmetu a opraviť si známky. Na záverečnom hodnotení spolupracuje niekoľko ľudí. K známke sa vyjadruje učiteľ, špeciálny pedagóg, školský psychológ a aj rodič. Konečná známka nie je preto priemerom známok, ale do úvahy sa berie i celková práca žiaka počas školského roka, jeho aktivita a pokroky.

Projekty v procese výučby

„Deti Európy“ je interný názov školy vystihujúci jej zámery – čiže, aby žiaci lepšie poznali odlišné kultúry a štýly života, aby ich boli schopní akceptovať a prijať iných bez diskriminácie. Významná je preto výchova k solidárnosti s inými, k tolerancii, a k akceptovaniu rôznych postojov, názorov a hodnôt. Dôležitá je aj príprava žiakov na život, kariéru a konkurenciu v pracovnom procese tohto milénia. Preto SZŠ implementovala do vyučovacieho procesu niekoľko programov.

Projekt multikultúrnej tolerancie proti agresivite a násilíu na školách je zameraný na rozvíjanie sociálnych zručností a emocionálnej inteligencie detí. Realizuje sa na I. stupni. Žiaci sa učia spoznávať seba samých, ľudí okolo seba, lepšie s nimi komunikovať a adekvátnejšie riešiť konflikty. Prostredníctvom konkrétnych modelových situácií sa naučia rozvíjať svoju empatiu a kontrolovať negatívne emócie ako hnev, úzkosť a zlosť. Tento program vypracovali pracovníci organizácie Conittee dor Children v Seattli, USA a v súčasnosti sa používa v mnohých krajinách po celom svete (napr. Nemecko, Nórsko, Veľká Británia, Japonsko, Austrália atď.).

Škola prežitia

V rámci tohto programu sa deti dozvedia, čo majú robiť a ako majú postupovať v rôznych ťažkých životných situáciách, ako je napríklad autonehoda, prírodná katastrofa či teroristický útok.

Projekt podporujúci zdravie

Úlohou tohto projektu je zvyšovať povedomie detí o zdravej výžive a zdravom životnom štýle, a to nielen prostredníctvom školského stravovania, ale aj v rámci vyučovacieho procesu. Žiaci sa učia zodpovednému prístupu k svojmu zdraviu a získavajú poznatky o alternatívach zdravého spôsobu života.

Kariérne poradenstvo

Tento program pomáha deviatakom orientovať sa v problematike voľby povolania. Postupne sa pripravujú na správne rozhodovanie o svojej budúcej profesijnej kariére a o výbere strednej školy. Pomáhajú im v tom psychodiagnostické testy a profily osobnosti. Žiaci sa v rámci predmetov slovenský jazyk a matematika v rozsahu dvoch hodín týždenne pripravujú na prijímacie pohovory na stredné školy. Za obdobie svojej existencie pripravila SZŠ pre stredné a vysoké školy i do života cca 300 žiakov.

Výučba cudzích jazykov

Žiaci majú od prvého ročníka päť hodín angličtiny týždenne a dve voliteľné hodiny iného cudzieho jazyka. Deti sa zdokonaľujú v anglickom jazyku aj na iných predmetoch, pretože škola využíva prvky bilingválneho vyučovania. Niektoré tematické celky sa namiesto slovenčiny vyučujú v angličtine. Zároveň SZŠ nadväzuje medzinárodné kontakty s ďalšími školami (Veľká Británia, Fínsko, USA, Česká republika), aby žiaci mohli prostredníctvom počítačov komunikovať s inými žiakmi v cudzom jazyku, a tak si s ešte väčšou chuťou precvičovať angličtinu.

Čo ešte SZŠ ponúka?

- ▶ dôraz na osvojovanie si vedomostí a sociálny i emocionálny vývin dieťaťa;
- ▶ individuálne doučovanie, žiak 1 až 2-krát počas vyučovania opustí triedu a u špeciálneho pedagóga sa venuje nácviku zručností, s ktorými má problém;
- ▶ využívanie prvkov arteterapie na hodinách výtvarnej výchovy a muzikoterapie na hudobnej výchove;
- ▶ asistent učiteľa pomáha počas vyučovania žiakom, ktorí potrebujú ísť v určitých činnostiach vlastným tempom alebo potrebujú oddych a relaxačné cvičenie;
- ▶ špeciálny pedagóg je žiakom k dispozícii počas vyučovania i po ňom, pomáha im s vypracovaním domácich úloh, s prípravou na ďalší deň a s nácvikom problematických oblastí;
- ▶ školský psychológ je pre školákov „bútblavou vrubou“ a dobrým kamarátom, ktorý si ich vždy vypočuje a pomôže im;
- ▶ nové tematické celky v rámci predmetov zamerané na výchovu k manželstvu a rodičovstvu;
- ▶ protidrogovú výchovu, psychológiu, počítačovú grafiku, prácu s internetom;
- ▶ rozvíjanie komunikačných zručností a rétoriky v predmetoch dramatická výchova, rétorika, grafomotorika;
- ▶ logopedické služby;
- ▶ vzdelávanie v SZŠ je spolplatnené formou mesačných poplatkov, o ich výške sa viac dozviete priamo v škole;
- ▶ prijímanie nových žiakov počas celého roka.

